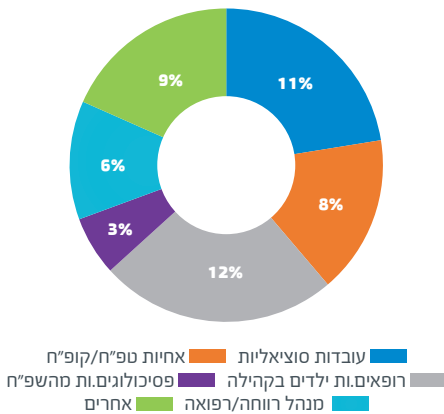

עבודה בין מקצועית ככלי לשיפור שירותי הבריאות לילדים בקהילה

ד"ר דפנה עידן-פרוסק*, שמחי רוזנבלו*, מרים שוורץ-שפירא*, פרופ' צחי גרוסמן**, ד"ר שולמית פינצ'ובר*
*עמותת גושן, ** האיגוד הישראלי לרפואת ילדים, אוניברסיטת אריאל

שיטה

תרשים 1: התפלגות משתתפים בסדנאות על פי מקצוע

בוצעה הערכה על מנת לבחון האם ניתן לחזק עבודה בין-מקצועית בקהילה באמצעות סדנאות. במהלך 2022-2023 הועברו בירוחם שתי סדנאות בין-מקצועיות לרופאי ילדים בקהילה ואנשי מקצוע מתחום החינוך הרווחה והשלטון המקומי (תרשים 1).
הסדנאות עסקו בטיפול בין-מקצועי באנקופרזיס ובטיפול בילדים נפגעי התעללות והזנחה בקהילה, וכללו הרצאות פרונטליות, תיאורי מקרה וקבוצות דיון.
בתום כל סדנה הועבר שאלון למשתתפים, ונערכו ראיונות עם חלק מהמשתתפים על מנת לבחון את תרומת הסדנאות לעבודה בין-מקצועית.

רקע

בישראל קיימים פערים משמעותיים בשירותי הבריאות לילדים, הנובעים מבעיות קריטיות בנגישות ובאיכות שירותי הבריאות לילדים.
עבודה בין-מקצועית מאפשרת שיתוף של מומחיות תוך איגום משאבים, ונמצאה יעילה בחיזוק מערכות הבריאות, שיפור תוצאות בריאותיות וצמצום עלויות בריאות.
אולם בפועל, רופאי ילדים עובדים לרוב במנותק מגורמים מטפלים וקהילתיים אחרים, בשל מחסור במודל עבודה בין-מקצועי, מערכות שיתוף מידע נפרדות, עומס עבודה ושחיקה מופרזת.

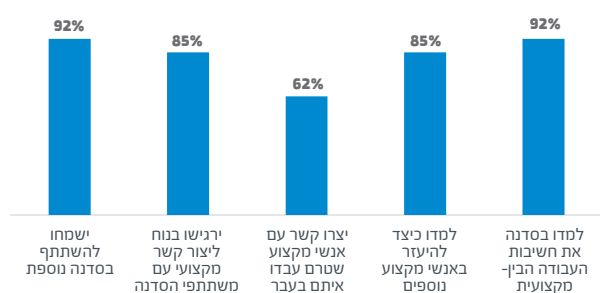
ממצאים

עיקר ממצאי הראיונות עם משתתפי סדנת אנקופרזיס:

- הרופאים מאמינים בחשיבות העבודה הבין מקצועית, אולם מתקשים ליישם אותה בפועל
- סוגיות 'יותר סודיות' ו'חובת דיווח' מהוות חסם מרכזי לעבודה בין מקצועית
- הקשר עם ההורה ומקומו בעבודה בין מקצועית עלו כסוגיות חשובות ולא מוסדרות
- אנשי המקצוע מתחומי הניהול, הרווחה והחינוך עובדים בשיתוף פעולה כדבר שבשגרה, אולם לא עם רופאים
- קיים צורך במודל לחידוד דרכי הפעולה לעבודה בין-מקצועית בטיפול ביומיום
- עלה צורך בלימוד ומפגשים בין-מקצועיים מתמשכים

כל המשתתפים דיווחו כי הם רואים חשיבות רבה בעבודה בין-מקצועית לקידום בריאות הילד בקהילה. המשתתפים דיווחו על שביעות רצון גבוהה מהסדנאות והעריכו כי בעקבותיהן יצרו קשר עם אנשי המקצוע השונים (תרשים 2).
המשתתפים ציינו שעל מנת לייצר עבודה בין-מקצועית מתמשכת יש צורך בסדנאות נוספות, לוו מתמשך, שינויים מערכתיים ומנגנוני עבודה בר קיימא שיאפשרו עבודה משותפת בין אנשי המקצוע השונים (תרשים 2).

תרשים 2: עמדות המשתתפים בסיום סדנה בתחום התעללות והזנחה

מקורות

Hudson, B., Hardy, B., Henwood, M. and Wistow, G. Strategic alliances: Working across professional boundaries: Primary health care and social care. Public Money & Management, 1997; 17(4): 25-30.
Schruijer, S. The Dynamics of Interorganizational Collaborative Relationships: Introduction. Adm. Sci. 2020; 53(1): 2-9.
Gazley, B. The Current State of Interorganizational Collaboration: Lessons for Human Service Research and Management. Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance, 2017; 47(1): 1-7.
יחיעם ומזר. מגדל בבל: חסמים לדיווח ועבודה רב-מקצועית אצל רופאים. נקודת מפגש, מכון חרוב. 2019; 16:44-47.
Sedgwick, D. Building Collaboration: Examining the Relationship between Collaborative Processes and Activities. Journal of Public Administration Research and Theory, 2017, 236-252.

דיון והשלכות לפרקטיקה

שיתוף פעולה בין מקצועי מוכר כאחד המנבאים הטובים ביותר לשיפור בתפקודן של מערכות בריאות, התורם לעלייה בנגישות השירותים, בטיחותם והתאמתם לצרכי המטופלים. אולם, נמצא כי שיתוף הפעולה בין רופאי ילדים ואנשי מקצוע אחרים בישראל נתקל במחסומים רבים.

מחקר זה מודגיש מחד את המוטיבציה הגבוהה בקרב רופאי ילדים לעבוד בשיתוף פעולה עם אנשי מקצוע מתחומים ואת החשיבות בפיתוח מקצועי לרופאי ילדים ואנשי מקצוע מתחום הרווחה והחינוך, ומאידך את הצורך בקידום מודלים בריי קיימא לעבודה בין מקצועית על ידי הרשויות המקומיות על מנת לצמצם את האתגרים הייחודיים העומדים בפני רופאים ילדים בקהילה ולעזור לשפר את תוצאות המטופלים. יש לפעול לשיתופי פעולה בין רופאי הילדים וגורמים בין מקצועיים ברמה הרשותית ולמסד את הקשרים בין מערך הבריאות לגורמי רווחה וחינוך.